

Generalforsamling i Sektionen for VUC, daghøjskoler og oplysningsforbund

Udtalelse om lighed og voksenuddannelse

Retten til uddannelse gælder hele livet

Voksenuddannelse spiller en afgørende rolle i udviklingen af både mennesker og samfund. Særligt de almene voksenuddannelsesstilbud – AVU, FVU, OBU og DU – er afgørende, hvis vi vil skabe et mere lige samfund og mindske den sociale ulighed i uddannelse og beskæftigelse.

Adgangen til uddannelse må ikke stoppe, fordi man er blevet voksen. Alle mennesker skal have en reel og fri adgang til almen uddannelse – uanset alder, tidligere skolegang, uddannelsesniveau eller livssituation. Uddannelse er ikke kun et middel til at blive mere attraktiv på arbejdsmarkedet. Det handler også om dannelse, personlig udvikling, demokratisk deltagelse og muligheden for at få indflydelse på sit eget liv.

AVU, FVU, OBU og DU er derfor ikke blot undervisningstilbud. De er en vigtig del af vores fælles uddannelsessystem og et fundament for, at voksne kan styrke deres grundlæggende kompetencer, få fodfæste på arbejdsmarkedet og deltage aktivt i samfundslivet.

I dag ved vi, at mange voksne kæmper med utilstrækkelige læse-, skrive-, regne- og dansksproglige kompetencer. Samtidig stiller arbejdsmarkedet stadig større krav som følge af digitalisering, grøn omstilling og teknologisk udvikling. Derfor bliver AVU, FVU, OBU og DU særdeles vigtige redskaber i arbejdet med både beskæftigelse, integration og social mobilitet.

Men hvis uddannelse skal være et redskab mod ulighed, skal adgangen til uddannelse også være lige. I dag er det paradoksalt nok ofte de mennesker, der har det største behov for uddannelse, som møder de største barrierer for at få den. Kortuddannede voksne, ledige, tosprogede og voksne med ordblindhed deltager fortsat i for lav grad i uddannelses tilbuddene. Mange oplever økonomiske, praktiske eller personlige barrierer, og for nogle voksne er tidligere negative skoleerfaringer en væsentlig hindring.

Derudover er der fortsat lovmæssige barrierer – blandt andet knyttet til alder og tidligere uddannelsesniveau – som stikker kæppe i hjulene hos mennesker, der har behov for almen uddannelse på grundlæggende niveau.

Det er den forkerte vej. Uddannelsessystemet skal åbne døre – ikke lukke dem.

Vi skal derfor insistere på, at **lighed i uddannelse også gælder voksne**. Det skal være muligt at vende tilbage til uddannelsessystemet, når behovet opstår – også selv om man tidligere har haft dårlige skoleerfaringer, forladt uddannelsessystemet tidligt eller har en uddannelse i forvejen. Et menneskes behov for at lære nye ting ophører ikke med alderen.

Politisk er der samtidig behov for større fokus på dokumentation og kvalitet. Hvis AVU, FVU og OBU fortsat skal prioriteres højt, må vi kunne dokumentere effekten – ikke kun i form af gennemførte kurser, men i form af øget selvforsørgelse, styrket arbejdsmarkedstilknytning, større trivsel og øget deltagelse i samfundslivet. Men værdien af almen voksenuddannelse kan ikke alene måles i beskæftigelsesprocenter.

Uddannelse har også en værdi i sig selv, fordi den giver mennesker større mulighed for at forstå, deltage i og forme det samfund, de er en del af.

Det er også nødvendigt at sætte fokus på voksenvejledning. Der er behov for en stærkere politisk prioritering af voksenvejledningen og ikke mindst på alment niveau på AVU-, FVU- og OBU-området. Vejledning skal ikke alene være information om kurser og regler. Den skal være opsøgende, motiverende og helhedsorienteret. Vejledere skal kunne skabe tillid, bygge bro mellem borger og uddannelsessystem og hjælpe voksne med at se nye muligheder for uddannelse, arbejde og deltagelse i samfundet.

Grundlæggende færdigheder er i dag en forudsætning for næsten alle jobfunktioner, og virksomheder efterspørger medarbejdere med stærkere læse-, skrive-, digitale og sproglige kompetencer. Derfor bør samarbejdet mellem VUC'er, jobcentre, virksomheder og faglige organisationer styrkes markant.

Mange deltagere på AVU, FVU og OBU har brug for nærværende relationer, fysisk undervisning og individuel støtte. Digitale løsninger kan være et vigtigt supplement, men de må aldrig stå alene.

Digitalisering må ikke blive en spareøvelse, der skaber nye barrierer for de mennesker, uddannelsessystemet netop skal hjælpe.

Danmark har brug for et voksenuddannelsessystem, der giver **alle voksne en reel mulighed for at udvikle deres grundlæggende kompetencer gennem hele livet**. Det kræver, at vi fjerner unødvendige adgangsbarrierer, sikrer økonomisk og geografisk tilgængelighed og prioriterer kvalitet og nærvær i undervisningen.

Voksenuddannelse er ikke en luksus for dem, der allerede har fået en god uddannelse. Det er en afgørende del af kampen for lighed. Et samfund med lige muligheder må også give mennesker mulighed for at få en ny chance – og en ny chance mere.

Derfor skal AVU, FVU, OBU og DU ses som en langsigtet investering i mennesker, arbejdsmarked og demokrati – og som en grundlæggende del af vores fælles uddannelsessystem, ikke som en midlertidig udgiftspost.

Et stærkt og demokratisk samfund bygger på, at alle mennesker har mulighed for at lære, udvikle sig og få indflydelse på deres eget liv. Derfor skal retten til almen uddannelse gælde hele livet. Voksenuddannelse og voksenvejledning på AVU-, FVU-, OBU- og DU-området skal styrkes, gøres mere tilgængelig og prioriteres politisk i de kommende år.

Således vedtaget på VUC-sektionens generalforsamling den 24. september 2026.

Lotte Klein

Sektionsformand